

Dosarul nr. 2ra-1584/22
2-18008073-01-2ra-04112022

Prima instanță: Judecătoria Cimișlia, sediul Central (jud. I. Volcovschi)
Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (jud. R. Petrov, N. Bondarenco, S. Pilipenco)

DECIZIE

22 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Aliona Miron
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Întreprinderea cu Capital Străin „Premier Energy” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Ruslan Costăș,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea cu Capital Străin „Premier Energy” Societate cu Răspundere Limitată împotriva lui Roman Caraja și Elenei Caraja, intervenient accesoriu Semion Leurda cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 30 iunie 2022 a Curții de Apel Cahul, prin care a fost respins apelul declarat de Întreprinderea cu Capital Străin „Premier Energy” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Ruslan Costăș și a fost menținută hotărârea din 20 octombrie 2020 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central,

constată:

La data de 27 iulie 2018, ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL (în prezent ÎCS „Premier Energy” SRL) a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Roman Caraja și Elenei Caraja cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că pârâții au consumat energie electrică, inclusiv fraudulos și sunt obligați prin lege, să achite în termen plata pentru energia electrică consumată. La 17 ianuarie 2017, 04 februarie 2017 și 22 martie 2018 s-a depistat conectare neautorizată la rețeaua furnizorului, fapte ce au fost menționate în Actele D041921, D044526 și D044792, în baza cărora s-a decis recalcularea energiei electrice, conform sistemului pașal. Astfel, au fost înaintate spre plată 3 facturi pentru energia electrică consumată nr. 3135694194, 3135694195 și 3135694197, devenite

scadente la 23 ianuarie 2017, 07 februarie 2017 și 26 martie 2018 în sumă de 725,76 de lei, 587,52 de lei și 13071,78 de lei, în total 14 385,06 lei.

În adresa pârâților au fost expediate reclamații, prin care s-a propus achitarea datoriei sau întreprinderea măsurilor pentru soluționarea pe cale amiabilă a litigiului. La reclamații pârâții au răspuns că nu le este clar cum s-a format datoria și nu dispun de facturi, până la moment datoria nefiind achitată. Facturile au fost eliberate pe numele lui Semion Leurda, care este înregistrat ca consumator istoric, în 2 baze de date ale furnizorului. Conform informației oferite din registrul bunurilor imobile, consumatorul Semion Leurda a fost proprietar al bunului imobil de consum, însă l-a înstrăinat pârâților, care sunt proprietari din 14 iunie 2006. Pârâții nu s-au adresat furnizorului pentru perfectarea contractului de furnizare a energiei electrice.

Reclamanta consideră că, deoarece pârâții posedă bunul imobil de la locul de consum, sunt responsabili solidar pentru achitarea energiei electrice. Actele juridice în baza cărora s-a format datoria și anume actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale, decizia și facturile spre plată, în cazul în care pârâții nu erau de acord cu ele, urmau să fie contestate, fapt care nu s-a întâmplat până în prezent, acestea fiind obligatorii pentru aceștia.

A solicitat încasarea din contul pârâților, în mod solidar, a sumei de 14 989,60 de lei cu titlu de datorie la energia electrică și a sumei de 604,54 de lei cu titlu de dobândă de întârziere, precum și a taxei de stat în mărime de 449,69 de lei.

Prin hotărârea din 15 decembrie 2018 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central a fost respinsă acțiunea depusă de ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL.

Prin decizia din 27 noiembrie 2019 a Curții de Apel Comrat a fost admis apelul declarat de ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL și a fost casată integral hotărârea din 15 decembrie 2018 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

La rejudecare, prin încheierea din 28 ianuarie 2020 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu Semion Leurda.

Prin hotărârea din 20 octombrie 2020 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central a fost respinsă acțiunea depusă de ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL, ca fiind neîntemeiată.

La data de 26 octombrie 2020 ÎCS „Premier Energy” SRL (denumire modificată prin decizia privind înregistrarea modificărilor din 06 decembrie 2019 a Agenției Servicii Publice), reprezentată de avocatul Ruslan Coștaș, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 20 octombrie 2020 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central și pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 12 aprilie 2021 a Curții de Apel Comrat a fost admis apelul declarat de ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL și a fost casată hotărârea din 20 octombrie 2020 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, fiind emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă integral. S-a încasat din contul lui Roman Caraja și Elena Caraja, în mod solidar în beneficiul ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL suma de 14 989,60 de lei cu titlu de datorie pentru energia electrică facturată, suma de 604,54 de lei cu titlu de dobândă de întârziere și cheltuielile de

judecată formate din taxa de stat achitată la înaintarea cererii de chemare în judecată în sumă de 449,69 de lei și taxa de stat achitată la înaintarea apelului 337, 27 de lei.

Prin decizia din 16 februarie 2022 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de Elena Caraja, reprezentată de avocatul Dumitru Cazacu și a fost casată decizia din 12 aprilie 2021 a Curții de Apel Comrat, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Cahul.

Prin decizia din 30 iunie 2022 a Curții de Apel Cahul a fost respins apelul declarat de ÎCS „Premier Energy” SRL, reprezentată de avocatul Ruslan Costăș și a fost menținută hotărârea din 20 octombrie 2020 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central.

La data de 13 octombrie 2022 ÎCS „Premier Energy” SRL, reprezentată de avocatul Ruslan Costăș, a declarat recurs împotriva deciziei din 30 iunie 2022 a Curții de Apel Cahul, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului s-a invocat că instanțele ierarhic inferioare nu au aplicat legea materială care trebuia să fie aplicată și au pronunțat o soluție greșită.

Reprezentantul recurenteii a menționat că intimata este obligată să achite factura de plată în termen, potrivit pct. 35 al Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 393 din 15 decembrie 2020.

A afirmat că Elena Caraja și Roman Caraja au încălcat prevederile legale și nu s-au adresat ÎCS „Premier Energy” SRL pentru perfectarea contractului de furnizare a energiei electrice. Conform informației din Registrul persoanelor fizice și probelor administrate la dosar, Roman Caraja a decedat și respectiv, responsabilă de posesia, folosința și dispoziția bunului imobil de la locul de consum este Elena Caraja, ce urmează să achite datoria și dobânda de întârziere. Intimata Elena Caraja este culpabilă de conectarea neautorizată, samavolnică și consumul energiei electrice fără contract și fără a fi evidențiat prin echipament de măsurare la locul de consum, din imobilul ce îi aparține cu drept de proprietate privată.

A afirmat că instanțele ierarhic inferioare, apreciind legalitatea actelor de depistare a încălcărilor, și-au depășit competența, deoarece legalitatea actelor putea fi verificată numai în procedura contenciosului administrativ, într-o acțiune separată sau prin depunerea unei acțiuni reconvenționale. Însă, Elena Caraja nu a contestat facturile de plată, în baza cărora se solicită încasarea datoriei, acestea nu au fost anulate de către furnizor sau instanța de judecată și se prezumă a fi legale.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Cahul a pronunțat decizia contestată la data de 30 iunie 2022.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa recurenteii ÎCS „Premier Energy” SRL și reprezentantului său, avocatul Ruslan Costăș la data de 12 august 2022, fiind recepționată la 19 august 2022 de către ÎCS „Premier Energy” SRL și la 24 august 2022 de către avocatul Ruslan Costăș (f.d. 126, 132, 136, volumul II).

Astfel, recursul, declarat la 13 octombrie 2022, este în termen.

La 07 noiembrie 2022, copia recursului a fost expediată în adresa intimaților Elena Caraja și Semion Leurda, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 149, 152, 157-158, volumul II).

Prin referința depusă la 05 decembrie 2022, Elena Caraja, reprezentată de avocatul Dumitru Cazacu, a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 18 ianuarie 2023 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele cauzei în raport cu recursul declarat și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Cahul, în alt complet de judecată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

La caz, se reține că prin decizia din 16 februarie 2022 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de Elena Caraja, reprezentată de avocatul Dumitru Cazacu și a fost casată decizia din 12 aprilie 2021 a Curții de Apel Comrat, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Cahul.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că, netrimiteria cauzei spre rejudecare a doua oară a fost concepută de legiuitor ca o dispoziție edictată în favoarea părților, urmărindu-se soluționarea într-un termen rezonabil a cauzelor, însă, în speță, aplicarea acestei dispoziții este în defavoarea participanților la proces, aplicarea ei producându-le daune mult mai mari decât trimiterea spre rejudecare. O altă soluție decât trimiterea spre rejudecare ar echivala cu o validare și protejare a unor încălcări grave ale legii săvârșite în instanța de apel și implicit la o atingere severă adusă drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că, înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL (în prezent CS „Premier Energy” SRL) a solicitat încasarea, în mod solidar, din contul lui Roman Caraja și al Elenei Caraja a datoriei la energia electrică în sumă de 14 989,60 de lei, a dobânzii de întâziere în sumă de 604,54 de lei și a taxei de stat în mărime de 449,69 de lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii și a respins-o integral.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de ÎCS „Premier Energy” SRL, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia și a menținut hotărârea primei instanțe.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând circumstanțele expuse în raport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul litigios, constată că instanța de apel a examinat superficial circumstanțele importante pentru justa soluționare a cauzei.

În conformitate cu art. 57 din Codul de procedură civilă, capacitatea de a avea drepturi și obligații procedurale civile (capacitatea de folosință a drepturilor procedurale civile) este recunoscută în măsură egală tuturor persoanelor fizice și organizațiilor care se bucură, conform legii, de dreptul adresării în judecată pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime. Lipsa capacității procesuale de folosință poate fi invocată în orice fază a procesului. Actele de procedură îndeplinite de persoana lipsită de capacitatea de folosință sunt nule.

Conform art. 58 alin. (1) din Codul de procedură civilă, capacitatea de a-și exercita în volum deplin, personal sau printr-un reprezentant drepturile și obligațiile procedurale în judecată (capacitatea de exercițiu al drepturilor procedurale civile) o au persoanele fizice de la vârsta de 18 ani, precum și persoanele juridice, iar în cazurile prevăzute de lege, entitățile care nu au personalitate juridică, dar dispun de organe de conducere proprii.

Potrivit art. 70 din Codul de procedură civilă, în cazul ieșirii uneia dintre părți din raportul juridic litigios sau din raportul stabilit prin hotărâre judecătorească (deces, reorganizare, cesiune de creanță, transfer de datorie și alte cazuri de subrogare), instanța permite înlocuirea părții cu succesorul ei în drepturi. Succesiunea în drepturi este posibilă în orice fază a procesului. Actele săvârșite pînă la intrarea în proces a succesorului sunt obligatorii lui în măsura în care ar fi fost obligatorii persoanei pe care succesorul în drepturi a subrogat-o. Încheierea instanței despre refuzul în admiterea succesorului poate fi atacată cu recurs.

Materialele cauzei atestă că în ședința de judecată a instanței de apel din 26 mai 2022, avocatul Dumitru Cazacu a declarat că reprezintă doar interesele Elenei Caraja, deoarece Roman Caraja a decedat în anul 2020 (f.d. 100 verso, volumul II).

Instanța de apel a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa persoanelor absente și a trecut la judecarea în fond a apelului declarat de ÎCS „Premier Energy” SRL, fără a stabili cine sunt moștenitorii lui Roman Caraja, care are calitate de pârât în prezentul proces și dacă poate fi dispusă succesiunea în drepturile și obligațiile procesuale a acestuia.

Capacitatea procesuală de folosință constituie o condiție pentru a fi parte la procesul civil, dar și o premisă pentru exercițiul acțiunii civile și dănuirea procesului pentru soluționarea acestuia în fond.

Prezența capacității procesuale de folosință în calitate de condiție pentru exercitarea acțiunii trebuie să persiste pe întreaga durată a procesului. Lipsa acestei calități marchează încetarea procesului, dacă nu poate fi dispusă succesiunea în drepturile și obligațiile procesuale.

Încetarea capacității de folosință încheie activitatea judiciară indiferent de faza în care survine acest eveniment, dacă nu survine transmiterea calității procesuale în conformitate cu prevederile art. 70 din Codul de procedură civilă.

Lipsa capacității procesuale de folosință în calitate de excepție de procedură poate fi invocată în orice fază a procesului. Instanța de judecată datorită regimului de excepție absolută invocă această excepție din oficiu.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel, prin examinarea în fond a cauzei, fără a soluționa problema succesiunii în drepturi a părții decedate, a încălcat normele de drept procedural, circumstanță ce constituie o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de instanța de recurs la examinarea cauzei în ordine de recurs.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și a trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Cahul, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Întreprinderea cu Capital Străin „Premier Energy” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Ruslan Coștaș.

Se casează integral decizia din 30 iunie 2022 a Curții de Apel Cahul, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea cu Capital Străin „Premier Energy” Societate cu Răspundere Limitată împotriva lui Roman Caraja și Elenei Caraja, intervenient accesoriu Semion Leurda cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Cahul, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Aliona Miron

Mariana Pitic